

Uchwała Nr 208/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 04 września 2025 r.

**dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa
oraz niektórych innych ustaw**

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Edukacji (pismo DIR-WBS.0231.9.2025.MM z dnia 13 sierpnia 2025 r.) projektu ustawy o zmianie *ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw* Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) (ustawa PSWiN) **opiniuje projekt pozytywnie, przedstawiając poniższe uzasadnienie oraz uwagi.**

1. Projekt ustawy zmienia przepisy czterech ustaw, w tym: 1) ustawy o *samorządzie województwa*, 2) ustawy *prawo oświatowe*, 3) ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw oraz 4) ustawy o rynku pracy i o służbach zatrudnienia.
2. Projekt opiniowanej ustawy dotyczy szkolnictwa branżowego - programów kształcenia w branżowych szkołach średnich i zawodowych, i ich dostosowania do potrzeb lokalnych, wojewódzkich rynków pracy. Celem projektu opiniowanej ustawy jest uregulowanie statusu prawnego Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności (WZK), które obecnie funkcjonują i będą funkcjonowały do dnia 30 czerwca 2026 r. na zasadach pilotażowych w ramach projektów KPO. WZK mają stanowić ważne narzędzie realizacji na poziomie regionalnym (wojewódzkim) „*Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030*”. Zadania WZK, skład i zasady funkcjonowania są określone w art. 3a projektu ustawy. W opinii Rady są one określone niedostatecznie jasno. W skład WZK mają wchodzić m. in. dwaj przedstawiciele uczelni działających na terenie danego województwa (art. 1 - 46c). Jest to propozycja właściwa. Zastanawia zarazem brak w składzie WZK przedstawicieli szkół średnich zawodowych. Mogą być oni zapraszani na posiedzenia, choć to oni głównie dźwigać będą ciężar ustawy. Rada Główna docenia położenie akcentu na kwestie edukacji i realizację programu uczenia się przez całe życie mieszkańców regionu, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego, i formalne włączenie tych zagadnień do strategii rozwoju województwa (art. 1 - 10d). Kształcenie ustawiczne stanowi jednak zagadnienie osobne i nie ma wiele wspólnego z kształceniem branżowym w szkołach zawodowych. Ważnym argumentem może być jednak konieczność zmiany kwalifikacji w warunkach dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

3. W ustawie *prawo oświatowe* proponowane zmiany zmierzają do koordynacji ofert dydaktycznych szkół branżowego kształcenia w danym zawodzie w oparciu o prognozy rynku pracy i opinie o zasadności kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy. W realizacji tego zadania projekt ustawy przyznaje wiodącą rolę prognozom Instytutu Badań Edukacyjnych – Państwowemu Instytutowi Badawczemu. W swej opinii Rada Główna zwraca uwagę na konieczność spojrzenia na prognozy rynku pracy w średnim i dłuższym okresie – tego podejścia w projekcie ustawy i uzasadnieniu zmian brakuje. Projekt nie wyjaśnia, w jakim trybie prognozy mają funkcjonować w programach WZK i jaką moc decyzyjną mają zespoły. Są, jak się zdaje, źródłem informacji dla instytucji rządowych, przede wszystkim ministerstw. Czy uproszczą podejmowanie decyzji na tym szczeblu, czy tę drogę wydłużą? Projekt ustawy określa znaczenie prognoz lokalnego rynku pracy, identyfikację oczekiwanych przez pracodawców kompetencji absolwentów szkół zawodowych. Prognozy mają być podstawą dla opinii formułowanych przez WZK, i w dalszej kolejności dla decyzji władz województwa odnośnie do strategii rozwoju i uruchomieniu odpowiednich profili kształcenia zawodowego w szkołach regionu. Projekt ustawy określa kompetencje WZK jako opiniująco-doradcze.
4. Rada Główna pozytywnie opiniuje projektowane zasady i mechanizmy koordynacji działania WZK, wojewódzkich rad rynku pracy i branżowych centrów umiejętności (art. 10 i 11). Realnym efektem takiej współpracy będzie stworzenie możliwości kształcenia w szkołach branżowych w oparciu o oczekiwania rynku pracy zgodnie z interesami społecznymi i indywidualnymi oczekiwaniami młodych ludzi podejmujących naukę w szkołach o takim charakterze. To stwierdzenie jest najmocniejszym argumentem na rzecz WZK.
5. Projekt ustawy określa zasady finansowania biur i wojewódzkich zespołów koordynacji. Art. 13 projektu ustawy określa maksymalny limit wydatków budżetu państwa przeznaczonych na funkcjonowanie i realizację zadań WZK. Limity te są określone w kwotach na okres 10 lat (2026-2035, kwoty 8 - 16 mln. zł), a szczegółowe przepisy określają możliwość korekty wielkości dotacji budżetowej w sytuacji przekroczenia limitu. Wątpliwości budzi wysokość sum przeznaczonych na ten cel. W przekonaniu Rady są one zbyt niskie, aby mogły powstawać nowe ścieżki edukacyjne w szkołach średnich i - szerzej - w szkolnictwie zawodowym. Rada Główna sugeruje zarazem zastąpienie tej regulacji poprzez mechanizm relatywnego określenia limitów względem innych kategorii ważnych dla realizacji zadań edukacyjnych przez samorząd województwa.
6. Rada Główna podkreśla, że w Uzasadnieniu OSR do ustawy A43g (UD 271), w pkt 4 „*Podmioty, na które oddziałuje projekt*” w wierszach dotyczących „*instytucji akademickich i badawczych*” oraz „*instytucji edukacyjnych*” (w tym uczelni) – w kolumnie „*Źródła danych*” znajduje się wyjaśnienie: „*nie dotyczy*”. Mimo podania

(w przybliżeniu) liczby tych instytucji i jednostek - Rada uważa takie określenie za trudne do przyjęcia i dyskusyjne. Jest to dowód niejasności projektu: czy i w jaki sposób dotyczy szkolnictwa wyższego, jak bez uczelni będzie realizowany program kształcenia przez całe życie? Rada zwraca także uwagę, że art. 12 ust. 1 pkt a – zawiera niewłaściwe określenie formalne – „jednostki naukowo-badawcze”. Rada interpretuje to nie jako instytuty w rozumieniu ustawy PSWiN (art. 7, w ust. 1 wymienia instytucje systemu nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, w tym instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze i międzynarodowe instytuty naukowe), lecz jako jednostki, które przyczyniają się do poszerzenia wiedzy o rynku pracy i tendencjach jego zmian.

Reasumując, w opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego proponowana ustawa stwarza ograniczone szanse zmian w **zakresie szkolnictwa branżowego** poprzez stworzenie instytucjonalnych warunków dopasowania kształcenia i szkolenia zawodowego do rzeczywistych potrzeb rynków pracy, lokalnych społeczności i gospodarki, oraz strategii rozwoju województwa.

Uchwałę otrzymuje Minister Edukacji Narodowej oraz do wiadomości Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys